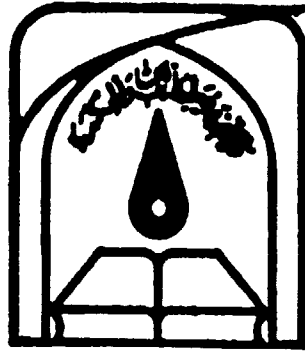

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۳۹۵۲۹

دانشگاه تربیت مدرس

دانشکده علوم انسانی

پایان نامه دوره کارشناسی ارشد علوم کتابداری و اطلاع رسانی

016150

بررسی وضعیت نظام خدماتی کتابخانه‌های پزشکی موجود در مجتمع
بیمارستانی امام خمینی (ره) و ارائه طرح شبکه اطلاع رسانی برای آنها

فوزیه وطنخواه

۳۹۶۲۶

استاد راهنما:

دکتر عباس حری

استاد مشاور:

دکتر غلامرضا فدایی عراقی

۱۳۸۰ / ۱۱ / ۲۴

بهار ۱۳۸۰

تاییدیه اعضای هیئت داوران حاضر در جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد

اعضای هیئت داوران نسخه نهایی پایان نامه خانم/ آقای

تحت عنوان بررسی وضعیت نظام خدماتی کتابخانه‌ها و مراکز اسنادی و اطلاع‌رسانی در مراکز اسنادی و اطلاع‌رسانی
طرح شده از نظر فرم و محتوای پروپوزال و پذیرش آنرا برای تکمیل درجه کارشناسی ارشد پیشنهاد می‌کنند.

اعضای هیئت داوران

۱- استاد راهنما

۲- استاد مشاور

۳- استاد ناظر

۴- استاد ناظر

۵- نماینده شورای تحصیلات تکمیلی

(نمونه شماره (۱) مخصوص کارشناسی ارشد)

تقدیم به

بهار انسانها و شادی بخش روزگاران، آنکس که قیامش
آغازیست بر رشد اندیشه‌ها و نویدی بر محو باطلها،
آنکس که میراث تمام پیامبران به او منتهی می‌گردد.
حضرت مهدی موعود عج.

تقدیر و تشکر

خدای رحمان را سپاس می‌گویم که بر من منت نهاد و توفیقم عطا فرمود
تا پژوهش خویش را به اتمام برسانم.

بر خود لازم می‌دانم مراتب تشکر و قدردانی خود را از اساتید محترم
آقای دکتر عباس حری استاد راهنما و آقای دکتر غلامرضا فدایی عراقی
استاد مشاور و آقای دکتر عادل رجبی به خاطر رهنمودهای ارزنده‌شان
در طی تحصیل ابراز دارم.

تقدیم

به همه عزیزانی که به نحوی اینجانب را از
مساعدت خویش در زمینه نگارش این پژوهش
برخوردار نموده‌اند.

چکیده

کتابخانه‌های بیمارستانی به عنوان مراکز دریافت‌کننده تازه‌ترین دستاوردها و یافته‌های جهان علم پزشکی و اشاعه اطلاعات روزآمد علمی در میان جامعه پزشکان و دستیاران تخصصی، دانشجویان پزشکی و حرفه‌ای‌های پیراپزشکی، نقش تعیین‌کننده‌ای را ایفا می‌کنند.

پژوهش حاضر وضعیت نظام خدماتی کتابخانه‌های پزشکی مجتمع بیمارستانی امام خمینی (ره) وابسته به دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی دانشگاه تهران را مورد بررسی قرار داده است.

برای به دست آوردن اطلاعات مربوط به وضعیت کتابخانه‌های مورد تحقیق پرسشنامه‌ای برای مسئولان کتابخانه‌ها طرح و مطالبی نیز از طریق مشاهده، مصاحبه بر اطلاعات پرسشنامه‌ها افزوده گردیده و نتایج مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

بین جامعه کاربران تعداد ۲۵۰ پرسشنامه بر مبنای نمونه‌گیری تصادفی توزیع و ۱۸۰ پرسشنامه تکمیل شده یعنی ۷۲٪ پرسشنامه‌ها دریافت و اطلاعات آنها تجزیه و تحلیل شد.

پژوهش حاضر شامل پنج فصل است: فصل اول به معرفی پژوهش پرداخته و اهمیت وجود کتابخانه‌های تخصصی پزشکی و نقش آنها را در بیمارستانها مطرح می‌نماید. فصل دوم، شامل پیشینه تحقیق و فصل سوم یافته‌های تحقیق است که با طرح پرسشهایی در قالب پرسشنامه به بحث پیرامون زمینه‌های وضعیت و نوع تحصیلات کارکنان، بودجه، مجموعه کتابخانه، تهیه و سفارش، سازماندهی، امانتدهی، خدمات آموزش رایانه‌ای کتابداران، اشاعه اطلاعات، تکثیر، رایانه، اینترنت، آموزش کاربران و موانع مشکلات کتابخانه‌ها پرداخته است. نتایج به دست آمده از جداول حاکی از وجود مشکل در میان کتابخانه‌هاست. یافته‌ها نشان می‌دهد که جامعه کاربران در کتابخانه‌های سنتی (دستی) برای بازیابی اطلاعات با مشکلات اساسی مواجه هستند، در حالیکه اکثراً در زمینه استفاده از فناوریهای جدید تکنولوژیکی مهارتهای لازم را دارند.

فصل چهارم به معرفی شبکه و ساختار اجزاء آن پرداخته و انواع توپولوژی‌ها، محاسن و معایب آنها را مطرح کرده و نکات مهم در طراحی شبکه را مورد بررسی قرار داده است. فصل پنجم پژوهش تلاش می‌کند تا برای بهبود وضعیت نظام خدماتی کتابخانه‌های مورد بحث راه‌حلهایی را ارائه و ایجاد ارتباط نظام یافته را به عنوان طرح شبکه اطلاع‌رسانی در بین کتابخانه‌های مورد تحقیق پیشنهاد نماید. در این مبحث نوع شبکه ستاره‌ای متمرکز پیشنهاد و ساختار عملیاتی آن مورد بحث قرار می‌گیرد.

کلید واژه‌ها:

بررسی وضعیت - نظام خدماتی - کتابخانه‌های بیمارستانی - کتابخانه‌های پزشکی - شبکه اطلاع‌رسانی.

فهرست مندرجات

صفحه

عنوان

فصل اول - معرفی تحقیق

۱ ۱-۱. بیان مساله
۱ ۱-۱-۱. مقدمه
۷ ۲-۱-۱. تعریف مسأله
۹ ۳-۱-۱. تعریف عملیاتی اجزاء مسأله
۱۱ ۴-۱-۱. پرسش‌های اساسی
۱۱ ۲-۱. هدف و فایده پژوهش
۱۲ ۳-۱. فرضیه‌های پژوهش
۱۳ ۴-۱. متغیرهای اساسی پژوهش
۱۳ ۵-۱. روش‌ها و فنون
۱۳ ۱-۵-۱. روش پژوهش (و توجیه روانی آن)
۱۳ ۲-۵-۱. جامعه مورد مطالعه
۱۴ ۳-۵-۱. شیوه نمونه‌گیری
۱۴ ۴-۵-۱. شیوه گردآوری اطلاعات
۱۵ ۵-۵-۱. ابزارهای پیش‌بینی شده برای گردآوری اطلاعات
۱۵ ۶-۵-۱. شیوه‌های تجزیه و تحلیل یافته‌ها

فصل دوم - پیشینه‌ها

- ۱۶ ۱-۲. پیشینه در ایران
- ۳۰ ۲-۲. پیشینه در خارج از ایران

فصل سوم - یافته‌ها

- ۴۳ ۱-۳. مقدمه
- ۴۴ ۲-۳. یافته‌ها: نظر مسئولان
- ۹۳ ۳-۳. مقدمه
- ۹۴ ۴-۳. یافته‌ها: نظر کاربران

فصل چهارم

- ۱۲۹ ۱-۴. مقدمه
- ۱۳۱ ۲-۴. تعریف اطلاعات
- ۱۳۲ ۳-۴. نظام اطلاعاتی
- ۱۳۴ ۱-۳-۴. تعریف نظام اطلاعاتی
- ۱۳۶ ۴-۴. فناوری
- ۱۳۷ ۵-۴. شبکه‌های اطلاع‌رسانی
- ۱۳۸ ۱-۵-۴. تعریف شبکه اطلاع‌رسانی
- ۱۳۹ ۲-۵-۴. هدف شبکه اطلاع‌رسانی
- ۱۴۰ ۳-۵-۴. وظایف مراکز اطلاع‌رسانی

۱۴۱	۴-۵-۴	ساختار و اجزاء شبکه
۱۴۳	۱-۴-۵-۴	سخت افزار
۱۴۳	۱-۱-۴-۵-۴	سرویس دهنده
۱۴۴	۲-۱-۴-۵-۴	ایستگاههای کار
۱۴۵	۳-۱-۴-۵-۴	بردهای میانجی شبکه
۱۴۷	۴-۱-۴-۵-۴	نظام ارتباطی
۱۴۹	۵-۵-۴	معماری شبکه و مفاهیم آن
۱۴۹	۱-۵-۵-۴	توپولوژی شبکه
۱۵۰	۱-۱-۵-۵-۴	توپولوژی متمرکز
۱۵۱	۲-۱-۵-۵-۴	توپولوژی غیر متمرکز
۱۵۲	۲-۵-۵-۴	انواع توپولوژی
۱۵۳	۱-۲-۵-۵-۴	توپولوژی ستاره‌ای
۱۵۴	۲-۲-۵-۵-۴	توپولوژی سلسله مراتبی
۱۵۵	۳-۲-۵-۵-۴	توپولوژی حلقه‌ای
۱۵۶	۴-۲-۵-۵-۴	توپولوژی گذرگاهی (اتوبوس)
۱۵۷	۵-۲-۵-۵-۴	توپولوژی آمیخته
۱۵۸	۶-۲-۵-۵-۴	توپولوژی حلقه انگشتری
۱۵۹	۳-۵-۵-۴	انتخاب توپولوژی
۱۶۰	۱-۳-۵-۵-۴	محاسن و معایب توپولوژی‌ها
۱۶۰	۱-۱-۳-۵-۵-۴	محاسن توپولوژی‌های ستاره‌ای و سلسله مراتبی ...

- ۱۶۰ ۴-۵-۵-۳-۱-۲. معایب توپولوژی‌های ستاره‌ای و سلسله‌مراتبی ...
- ۱۶۱ ۴-۵-۵-۳-۱-۳. محاسن توپولوژی‌های اتوبوس و انگشتی
- ۱۶۲ ۴-۵-۵-۳-۱-۴. معایب توپولوژی‌های اتوبوس و حلقه انگشتی
- ۱۶۳
-
- ۱۶۳ ۴-۵-۵-۴. محاسن و معایب نظامها
- ۱۶۳ ۴-۵-۵-۱-۴. محاسن مدیریت متمرکز نظامهای اطلاعاتی
- ۱۶۴ ۴-۵-۵-۲-۴. معایب مدیریت متمرکز نظامهای اطلاعاتی
- ۱۶۴ ۴-۵-۵-۳-۴. محاسن مدیریت غیر متمرکز نظامهای اطلاعاتی
- ۱۶۴ ۴-۵-۵-۴-۴. معایب مدیریت غیر متمرکز نظامهای اطلاعاتی
- ۱۶۶ ۴-۵-۵-۵-۴. تمرکز و عدم تمرکز در مدیریت نظامهای اطلاعاتی ..
- ۱۶۸ ۴-۵-۵-۵-۵. تعریف کنترل برنامه
- ۱۶۸ ۴-۵-۵-۶-۵. طراحی و تجزیه و تحلیل نظام
- ۱۶۹ ۴-۵-۵-۶-۱-۱. کارایی نظام
- ۱۶۹ ۴-۵-۵-۶-۱-۱. هزینه نظام
- ۱۷۰ ۴-۵-۵-۶-۱-۲. توان عملیاتی نظام
- ۱۷۰ ۴-۵-۵-۶-۱-۳. کیفیت سرویس دهی
- ۱۷۲ ۴-۵-۵-۶-۲-۲. توانایی نظام
- ۱۷۲ ۴-۵-۷-۷. شبکه‌های ارتباطی
- ۱۷۳ ۴-۵-۷-۱. دسته‌بندی شبکه‌های ارتباطی سوئیچی
- ۱۷۴ ۴-۵-۷-۱-۱. پوشش LAN

۱۷۴ پوشش MAN ۲-۱-۷-۵-۴
۱۷۵ پوشش WAN ۳-۱-۷-۵-۴
۱۷۵ WAN های خصوصی ۱-۳-۱-۷-۵-۴
 WAN های عمومی ۲-۳-۱-۷-۵-۴

۱۷۷ فصل پنجم

۱۹۰ ۱-۵ نتیجه گیری
 ۲-۵ پیشنهادها

۲۰۲ فهرست مآخذ
-----	------------------

۲۱۱ پیوست الف
-----	-----------------

۲۳۰ پیوست ب
-----	---------------

۱-۲ چکیده انگلیسی
-----	---------------------

فهرست جدولها

صفحه	عنوان
۴۴	جدول ۱-۳. توزیع نیروی انسانی کتابخانه‌ها
	جدول ۲-۳. توزیع نیروی انسانی کتابخانه‌ها از نظر میزان و نوع
۴۶	تحصیلات
۴۹	جدول ۳-۳. توزیع چگونگی وضعیت بودجه
۴۹	جدول ۴-۳. توزیع فراوانی بودجه کتابخانه‌ها بر حسب سال
۵۰	جدول ۵-۳. توزیع چگونگی وضعیت فهرست‌نویسی
۵۴	جدول ۶-۳. توزیع چگونگی گسترش مجموعه در کتابخانه‌ها
۵۴	جدول ۷-۳. توزیع چگونگی وضعیت سفارش کتاب و نشریات
۵۵	جدول ۸-۳. توزیع چگونگی خرید کتاب
۵۶	جدول ۹-۳. توزیع چگونگی روش انتخاب کتاب
۵۶	جدول ۱۰-۳. توزیع چگونگی کتابهای چاپی
۵۹	جدول ۱۱-۳. توزیع وضعیت تنظیم برگه‌دان
۶۱	جدول ۱۲-۳. چگونگی توزیع نظام کتابخانه‌ها
۶۱	جدول ۱۳-۳. چگونگی وضعیت زمان آماده‌سازی کتاب
۶۴	جدول ۱۴-۳. توزیع چگونگی کنترل موجودی کتابخانه‌ها
۶۵	جدول ۱۵-۳. توزیع روش انتخاب کتاب
۶۶	جدول ۱۶-۳. توزیع چگونگی روش گزینش نشریات
۶۶	جدول ۱۷-۳. توزیع چگونگی وجین موجودی کتابخانه‌ها

- جدول ۳-۱۸. توزیع فراوانی کمبود پرسنل به تفکیک نام کتابخانه‌ها ... ۶۷
- جدول ۳-۱۹. توزیع چگونگی تجلید کتابهای پاره ۶۹
- جدول ۳-۲۰. توزیع چگونگی سازماندهی نشریات ۶۹
- جدول ۳-۲۱. توزیع فراوانی تجهیز کتابخانه‌ها به رایانه ۷۰
- جدول ۳-۲۲. توزیع چگونگی اتصال به شبکه اینترنت ۷۲
- جدول ۳-۲۳. توزیع فراوانی استفاده از پایگاههای اطلاعاتی ۷۲
- جدول ۳-۲۴. توزیع فراوانی امکان ضبط اطلاعات درخواستی
- ۷۳ روی دیسکت.....
- جدول ۳-۲۵. توزیع فراوانی آموزش رایانه‌ای کتابداران ۷۳
- جدول ۳-۲۶. توزیع فراوانی وجود چاپگر در کتابخانه‌ها ۷۵
- جدول ۳-۲۷. توزیع فراوانی ضرورت ایجاد شبکه اطلاع‌رسانی بین
- کتابخانه‌های مورد مطالعه ۷۵
- جدول ۳-۲۸. توزیع فراوانی نحوه دسترسی به کتاب ۷۶
- جدول ۳-۲۹. توزیع فراوانی آموزش روش جستجوی اطلاعات ۷۸
- جدول ۳-۳۰. توزیع فراوانی تهیه ابزار دسترسی به اینترنت مانند رایانه،
- مودم و چاپگر ۷۸
- جدول ۳-۳۱. توزیع چگونگی انجام خدمات تکثیر کتابخانه‌ها ۷۹
- جدول ۳-۳۲. توزیع فراوانی ارائه خدمات کپی رایگان ۸۱
- جدول ۳-۳۳. توزیع فراوانی محدودیت تعداد صفحات کپی ۸۱
- جدول ۳-۳۴. توزیع فراوانی تعیین وقت قبلی برای تهیه کپی ۸۲
- جدول ۳-۳۵. توزیع چگونگی مراجعه روزانه کاربران به کتابخانه‌ها ۸۳
- جدول ۳-۳۶. توزیع فراوانی شرط عضویت برای امانت ۸۵